

Motion till riksdagen

1988/89:T815

av Rolf Clarksson m.fl. (m)

Teleområdet

Inledning

Utvecklingen inom teleområdet är intensiv. Den digitaliserade tekniken innebär att de traditionella gränserna mellan tal, data och bildöverföring suddas ut samtidigt som överföringskapaciteten, bl.a. genom optiska kablar, ökar kraftigt. De långväga förbindelserna blir relativt sett billigare och tyngdpunkten hos världens teleföretag kommer successivt förskjutas mot sammansatta informationssystem där tal, data, text och bild har integrerats.

De senaste åren har inneburit att telemonopolen i många länder har upphört och den därigenom skapade fria telemarknaden har inneburit en kraftig vitalisering av västvärldens telekommunikationer. Både etablerade och nya företag i telebranschen tävlar idag om att erbjuda konsumenterna nya och bättre produkter.

Den snabba tekniska utvecklingen har redan fått mycket omfattande konsekvenser för Sverige, ny konkurrens har uppstått på t.ex. mobiltelefon-sidan samtidigt som marknaden har växt snabbt för teleanknutna tjänster. För de svenska företag som tillverkar telemateriel har utvecklingen inneburit en nedläggning av telefонтillverkningen samtidigt som den internationella framgången för avancerade växlar har varit stor.

I ett flertal motioner under 1980-talet har vi från moderat håll framhållit de möjligheter som teleteknikens snabba utveckling möjliggör, och de krav den ställer på svensk telepolitik och på det statliga televerket.

Vi vill i denna motion skissa en offensiv svensk telepolitik som erbjuder de svenska konsumenterna ett brett utbud av telekommunikationstjänster av god kvalitet. Detta skall ske till ett fördelaktigt pris kombinerat med bibehållandet av en konkurrenskraftig och framåtsyftande svensk teleindustri.

Televerkets företagsform

Det statliga televerket bedriver sin verksamhet som affärsverk. Som vi framhållit i ett flertal motioner under 1980-talet har denna företagsform en rad brister. Redan 1973 års affärsverksutredning påpekade det nödvändiga i att bl.a. televerket övergår till aktiebolagsformen.

Trots en organisationsförändring som inneburit att ett speciellt tillståndskontor har tillskapats så finns fortfarande både myndighetsutövning och affärsverksamhet i televerkets organisation. Den påbörjade utvecklingen bör fortsätta och affärsverksamheten bör helt separeras från myndighetsutövningen.

Monopolområdet

Offentligt ägda teleföretag med monopolskyddad verksamhet innebär att de framväxande nya informationssystemen tvingas anpassa sig till monopolföretagets villkor. Den mångfald, konkurrens och innovationsförmåga som har avgörande betydelse för näringslivets utveckling försvåras. En fortsatt översyn av kvarvarande monopol bör därför ske.

Televerkets dotterföretag

Televerket äger via Teleinvest ett flertal dotterföretag. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att televerket förutsättningslöst bör låta utreda vilka företag som kan säljas eller ges en bredare ägarkrets.

Televerkets fyra divisioner, Radio, Industri, ADB och Kabel TV, bör i likhet med TELI byta företagsform och ingå i det av oss skisserade Televerket AB som fristående aktiebolag. Även för denna grupp bör utredas vilka företag som på sikt bör ges en bredare ägarkrets.

TELI

Sverige är ett litet land och våra möjligheter att hävda en slagkraftig teleindustri på den internationella marknaden är begränsade. En breddning av TELI:s ägarkrets skulle möjliggöra tillskapandet av ett stort nationellt telefoniföretag som skulle ha bättre förutsättningar att följa med i den mycket snabba tekniska utvecklingen i branschen. Ett sådant utökat delägarskap bör därför övervägas av TELI:s styrelse i syfte att öka företagets förmåga att återta sin position och utveckla sin konkurrenskraft inför 1990-talet.

Konkurrens på nya teletjänster

Strukturförändringarna på telekommunikationsområdet går snabbt och verksamheten blir alltmer internationell till sin karaktär. För televerket är det nödvändigt att på skilda sätt anpassa sig till dessa förändringar. Ett resultat av denna utveckling kommer att bli att televerket successivt omformas från att vara ett "telefoniföretag" till att bli ett "kommunikationsföretag".

De traditionella telefonitjänsterna har redan kompletterats med nya verksamhetsgrenar som t.ex. datex, datapak, telefax, videotex, telebox och mobiltelefoni. För närvarande pågår en snabb utveckling av nya teletjänster och en ökad kundpassning. Sammantaget kommer detta att resultera i en snabb expansion av skilda typer av teletjänster.

Utifrån vår övergripande ståndpunkt,
att marknadsekonomin skall vara styrande,
att frihandel bör råda och
att konkurrensbegränsningar bör bekämpas,
är det angeläget att televerket handhar befintliga liksom tillkommande verksamhetsgrenar på ett sådant sätt att faktiska monopol undviks. Denna strävan kommer konsumenterna till godo i form av ett rikt utbud av teletjänster till fördelaktiga priser. Samtidigt utgör den en förutsättning för en expansiv, internationellt konkurrenskraftig svensk teleindustri.

Taxefrågor

Taxefrågorna är av central betydelse för de svenska telekommunikationernas framtida utveckling. Dagens taxor återspeglar ej de verkliga kostnaderna för olika nättjänster. Långdistanstrafiken har blivit billigare och ger idag – trots låga taxor – ett ekonomiskt överskott, samtidigt som full kostnadstäckning ej erhålles i de lokala näten. Även den internationella trafiken ger ett betydande överskott. Dessa obalanser innebär att televerket har fått konkurrens från andra teleföretag på olika internationella förbindelser.

Det är naturligtvis angeläget att televerket får konkurrens. Samtidigt är det nödvändigt att detta sker på för det svenska företaget rimliga villkor och att det svenska rikstäckande telenätet kan behållas intakt.

En ensidig svensk liberalisering vore mindre välbetänkt. Televerket bör ha som målsättning att successivt anpassa sina taxor efter de verkliga kostnaderna. Dock bör det nuvarande systemet med kostnadsgaranti för ett första abonnemang till varje hushåll garanteras då detta bl.a. är av stor betydelse för glesbygdens befolkning.

Trots de senaste höjningarna av lokalsamtalskostnaden är det angeläget att framhålla att de svenska abonnenterna har låga telefonkostnader och att taxorna under det senaste decenniet ökat betydligt mindre än konsumentprisindex.

Framkomlighet på nätet

Den ökande trafikvolymen har under vissa perioder inneburit problem med framkomlighet och felfrekvens. I den aktuella treårsplanen anges betydande satsningar för att förbättra framkomligheten inom de områden av Sverige där den idag är dålig. Ambitionen för framkomligheten är numera 98%, vilket vi finner mycket positivt.

Kvalitetsmässig utbyggnad

För närvarande pågår en omfattande utbyggnad av nätet som innebär digitaliserade förbindelser och bredbandsnät. Med den ökande datoriseringen är denna utbyggnad mycket angelägen och utbyggnadstakten bör även i fortsättningen vara hög.

För näringslivet är det viktigt att digital förbindelse med tillräckligt stor kapacitet kan erbjudas på alla platser i landet. I annat fall är risken stor att orter utan digital teleförintelse kommer att bli omöjliga som lokaliserings-

orter för nyetablerade företag. Ur regionalpolitisk synvinkel är detta mycket angeläget.

Mot. 1988/89
T815

Ekonomiska mål

Televerkets ledning bör ha möjlighet att driva företaget på ett rationellt sätt. Ett byte av företagsform är därför, som framhålls i ett särskilt avsnitt i denna motion, viktigt. Fram till dess att byte av företagsform sker bör televerket självt få bestämma över taxor och avgifter för att därigenom kunna uppnå de av riksdagen uppsatta målen.

Hemställan

Med hänvisning till vad som här anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Televerkets driftsform,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Televerkets myndighetsutövning,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvarvarande telemonopol,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning om möjligheterna att ge Teleinvests dotterföretag en bredare ägarbas eller att försälja dem,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teknisk utbyggnad av telenätet,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teletaxor.

Stockholm den 25 januari 1989

Rolf Clarkson (m)

Görel Bohlin (m)

Jan Sandberg (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö

Tom Heyman (m)

Wiggo Komstedt (m)

Per Stenmarck (m)